

Transformatie: vitale essentie van H.P.B.'s *Geheime Leer*

Deel I Bronverwijzingen (Background References)

– Aryel Sanat

Onderstaand een samenvatting van bovenvermelde studiebijlage van Aryel Sanat tijdens zijn seminar in Naarden van 19 tot 22 september 2002.

Er zijn voornamelijk drie boeken gebruikt voor deze tekst: *The Stanzas of Zen, een commentaar op H.P.Blavatsky's vertaling van de Stanzas of Dzyan*; *H.P. Blavatsky's Stanzas of Dzyan: Ancient Source for Tibetan Buddhism and the Jewish Kabbalah?* en *Transformation: Central Teaching of the New Age and the Perennial Philosophy*.

Het is noodzakelijk om voor een serieuze studie van *De Geheime Leer* een verband te leggen met de achtergronden die HPB en haar leraren geven in andere geschriften, zodat niet de indruk wordt gewekt dat het gaat om totaal andere leringen.

De stelling

Naar wat HPB en haar leraren aangeven in de *Geheime Leer* en in andere geschriften, is theosofie dat wat plaats vindt in theosofische staten van bewustzijn. Om iets theosofie te laten zijn, moeten er theosofische staten van gewaarwording zijn. Als die er niet zijn, is alles wat gedaan, bestudeerd of bedacht wordt geen ware theosofie, maar een exoterische, oppervlakkige en soms zelfs gevaarlijke pseudo-uitdrukking ervan. Dat is gevaarlijk, omdat theosofie vraagt om een geweldige energie die verkeerd gericht wordt als het niet gaat om theosofische staten van gewaarworden. Dit houdt in dat er vanaf het begin van elke presentatie van oude wijsheid sprake moet zijn van transformatie, wil het “theosofisch” genoemd kunnen worden. Het blijft exoterisch, hoe subliem het gezien vanuit het intellect ook moge klinken, zolang het gaat om begrijpen vanuit het denken alleen. Theosofie als een systeem van begrip, een systeem van geloof, is totaal vreemd aan dat wat HPB en haar leraren werkelijk zeiden.

Zij geven aan dat de theosofische staat van gewaarwording anders is dan de ge-

wone toestand van het denken. Het bereiken van dat bewustzijn vraagt om een psychologische, een spirituele en een biologische verandering; het vraagt om een totale transformatie van het bewustzijn in een individu.

Dat is de centrale en essentiële lering in de geschriften van HPB en haar leraren.

Zij noemen dat initiatie.

Theosofie

In de *Sleutel tot de Theosofie* geeft HPB aan dat theosofie een wijsheid is “zoals de goden die bezaten”. En daarvoor is transformatie nodig. Het woord God kan totaal verkeerd begrepen worden in blind geloof bij voorbeeld, waardoor het de mensheid verdeelt in conflict en fragmentatie. Als men theosofie vertaalt als “goddelijke wijsheid” ligt dat gevaar er, vandaar HPB’s kritische uitleg. Als men alleen vanuit persoonlijke geconditioneerdheid probeert om het begrip God te vatten, blijft het een exoterisch concept. *De Stem van de Stilte* behandelt het doorbreken van persoonlijke conditionering: er wordt aangegeven dat theosofische staten van gewaarwording noodzakelijk zijn om te kunnen graven in elk probleem van het leven.

Mutatie, initiatie

Theosofische staten van bewustzijn zijn anders dan onze normale manier van functioneren. Het vraagt om een psychologische en spirituele transformatie en om een biologische verandering, leggen HPB en haar leraren uit. De innerlijke veranderingen zouden zich niet kunnen uitdrukken als de hersenen geen mutatie ondergaan.

HPB geeft aan dat in het verloop van de natuurlijke evolutie het verstandelijk denken vervangen zal worden door een fijner organisme en dat er nu al pionierdenkers zijn die dat vermogen ontwikkeld hebben. Ze heeft het dan over de “zesde en zevende zintuigen” die in *De Geheime Leer* door de toekomstige mens ontwikkeld worden.

HPB en haar leraren gebruikten het woord “initiatie” als ze het over transfor-

matie hadden als bedoeld in theosofische staten van gewaarwording. Zij zeiden dat er een hele oude lijn van overlevering bestaat door wijze en liefdevolle mannen en vrouwen die het begrip initiatie bewaarden, doordat zij zelf getransformeerd waren en die daardoor de mogelijkheid van het verkrijgen ervan in de mensheid brachten. Daar ligt de kern van alle religies en van vele filosofieën.

Een nieuwe taal

HPB en haar leraren gebruikten taal op een onconventionele manier. Dat houdt in dat men voorzichtig moet zijn bij het lezen van al hun geschriften. Diepere betekenissen liggen altijd verborgen onder simpel lijkende leringen. Men moet door zeven sleutels heen breken, wil men er iets van begrijpen. Theosofische bronnen zijn zo geschreven dat je gedwongen wordt al je conditioneringen achter te laten. Ze duwen je steeds dieper naar je innerlijke bronnen om je inzicht te verhelderen. Als dat niet gebeurt blijf je hangen in je conditionering en worden de leringen koren op de molen van je afgescheidenheid. Als je wegloopt van het geheel van de leringen en blijft hangen in één deel dat je interesseert, zoals bij voorbeeld paranormale psychische vermogens of meditatie en het spirituele leven, zonder je te verdiepen in de totale achtergrond, dan mis je de essentie. De essentie van de noodzakelijke transformatie.

Zeven sleutels

HPB’s geschriften zijn bijna allemaal geschreven in wat misschien multi-dimensionale poëzie genoemd kan worden, vooral *De Geheime Leer* waarin zij een rijkdom aan informatie en inzicht geeft in eeuwige, tijdloze leringen. Veel van wat gezegd wordt heeft meerdere vergelijkbare betekenissen. Dus dat wat gelezen wordt hangt voor het merendeel af van de lezer. Zo lang men verwachtingen heeft over wat kan en wat niet, zal dat wat gezegd wordt in verwachtingen geïnterpreteerd worden. Maar als men er op ingaat met een socratische houding van: “ik weet alleen dat ik

niets weet”, kan er een onbeperkt enorm inzicht ontstaan in “dat wat is”

HPB benadrukt dat er zeven kwalitatief verschillende manieren van waarneming zijn die door haar “sleutels” worden genoemd. Het gebruiken van die sleutels vraagt om een mutatie om ze te kunnen doorzien. Het woord sleutel wordt zowel gebruikt in de zin van het openen van tot dan toe gesloten deuren die zicht geven op kennis van onszelf en de wereld, als ook in de zin van een aanwijzing (clue) die tot dan toe niet beschikbaar was.

Geen elkaar opvolgende sleutels

Er zijn dus zeven manieren van inzien nodig om tot een complete visie te kunnen komen.

Die zeven manieren worden soms aangegeven als het zeven keer omdraaien van een sleutel. Er staan veel meer begrippen aangegeven dan zeven die nodig zijn om iets naar waarde te begrijpen. Als men niets weet van theosofisch onderzoek levert het allemaal alleen maar misverstanden op. En dat is logisch als men het conceptueel, vanuit het ingevulde, geconditioneerde denken opvat. De leraren van HPB gaven aan dat theosofische communicatie niet is bedoeld als makkelijk te begrijpen. Het is bedoeld om nieuwe inzichten en ervaringen wakker te maken. Het gaat over transformatie en dat is veel meer dan uit het hoofd leren en intellectueel begrijpen. Als je dat door hebt, wordt het allemaal veel eenvoudiger. Iedereen die *De Geheime Leer* of andere geschriften van HPB of van haar leraren leest zonder diepgaand zielsonderzoek, is niet bezig met theosofie.

Het zal dan leiden naar illusies en valse kennis over wat theosofie is. HPB en haar leraren benadrukken dat telkens weer.

Transformatie

Er is veel informatie over het omdraaien van de eerste sleutel. Het is de psychologische sleutel, die ook wel de spirituele of de mystieke wordt genoemd. HPB laat licht schijnen op die sleutel in haar artikel: *Het Esoterische Karakter van de Evangelien*.

Zij zegt daarin dat de eerste sleutel die iemand kan gebruiken er een is die de donkere geheimen ontsluit rond de naam Christus. Het is de sleutel die de deur naar de oude mysteriën van de Ariërs, Sabanen en Egyptenaren opent. De Gnosis die later vervangen werd door de christelijke vervalsing was universeel. Het was de echo van de oorspronkelijke wijsheidsreligie, die eens de erfenis was van de hele mensheid.

Het mysterie van Christos, waarvan nu gezegd wordt dat Jezus van Nazareth het predikte, is gelijkwaardig aan dat wat vanaf het begin doorgegeven was aan “hen die het waard waren”.

Het evangelie van Lucas leert ons dat die “waardigen” diegenen waren die geïnicieerd waren in de mysteriën van de Gnosis, en die in dit leven “opstonden uit de dood”.

Zij waren de grote adepten van de religies. Die woorden slaan op al diegenen die, zonder adept te zijn, door persoonlijke inspanningen er in slagen het leven te leven en de natuurlijke daaropvolgende verlichting te bereiken door hun persoonlijkheid, “de Zoon”, te verenigen met “de Vader”, hun individuele goddelijke Geest, de God in hen.

Deze “opstanding” kan nooit door de christenen gemonopoliseerd worden. Zij is het geboorterecht van iedere mens met ziel en geest, wat zijn religie ook moge zijn.

Theosofie refereert aan het bovenstaande. Het is dat wat plaats vindt in transformatieve staten van bewustzijn. Het is wijsheid zoals die van de goden. Het is goddelijk en niet werelds. Het kan niet gereduceerd worden tot formules die alleen uit het denken voortkomen.

Praktisch occultisme

Naar wat HPB en haar leraren aangeven, heeft elke esoterische school sinds onheugelijke tijden van iedere beginner gevraagd om een intens en diep niveau van morele oprechtheid en sterkte van karakter. Eén van de grondleringen is dat het toegelaten worden tot zo een school neer komt op een psychologische transformatie van het soort leven waarom het in de “buitenwereld”

meestal gaat. Deze innerlijke of ware lering in het hart van theosofie is wat HPB "occultisme" noemt. Het is occult, verborgen voor de niet- getransformeerden. De meerderheid leeft naar eigen geconditioneerdheid en dat is de reden waarom er een "verborgen" lering is: mensen verbergen het voor zichzelf omdat ze weigeren door hun conditionering, hun vaste denkpatronen heen te breken. In haar boekje: *Praktisch Occultisme* gaat HPB hierop in.

Ze zegt dat gemiddelde intellectuele capaciteiten voldoende zijn om theosoof te worden. Het voornaamste is dat aan de transformerende psychologische spirituele vereisten tegemoet gekomen wordt. Ook in de *Stem van de Stilte* wordt aangegeven: "leer vooral verstandelijke kennis te onderscheiden van ziele- wijsheid". En "onwetendheid is beter dan verstandelijke kennis die niet door ziele- wijsheid verlicht wordt"

Die passage stelt vast, dat men beter werelds in de wereld kan leven dan denken dat men theosofische wijsheid bezit terwijl men in feite niet getransformeerd is.

Zonder transformatie kan er geen theosofie zijn in de ene esoterische leer zoals aangegeven door HPB en haar leraren. In de tweede bijlage gaat het voornamelijk over transformatie in de *Geheime Leer*.

Bronnen: H.P. Blavatsky:

Sleutel tot Theosofie,

De Geheime Leer,

De stem van de Stilte,

Praktisch Occultisme,

Lucifer vols VII, VIII, IX.

Collected Writings vol VIII en IX.

Samenvatting door Fay van Ierland

De eerste les die in de esoterische filosofie geleerd wordt, is dat de onkenbare Oorzaak de evolutie niet voortbrengt, maar slechts periodiek verschillende aspecten van zichzelf toont aan eindige Denkvermogens.

Nu is het collectieve Denkvermogen - het Universele - hoe oneindig ook in de gemanifesteerde Tijd, toch eindig vergeleken bij de ongeboren en onvergankelijke Ruimte in zijn hoogste wezenlijke aspect. Dat wat eindig is kan niet volmaakt zijn.

H.P. Blavatsky